

Ringebu kommune, Kontrollutvalget

Selskapskontroll 2006/2007 Gudbrandsdal Energi AS

Bilde fra www.ge.no

Inter Revisjon Gudbrandsdal AS -sekretariat for kontrollutvalgene-

Postboks 68 – 2639 Vinstra
Tlf: 61 29 25 80
E-post: gudbrandsdal@interrevisjon.no

1. Innledning	3
2. Oppsummering og konklusjon	4
3. Kommunens vedtak og forutsetninger	4
3.1. Kommunens hovedmål og forretningside for selskapet	4
3.2. Kommunens oppnevning av generalforsamlingsrepresentant	4
3.3. Aksjonæravtale	4
3.4. Strategidokument	5
3.5. Oppsummering	5
4. Gudbrandsdal Energi AS	5
4.1. Vedtektsfestet formål og eierforhold	5
4.2. Styret	5
4.3. Generalforsamling	5
4.4. Revisjon	6
4.4. Drift og økonomi	6
4.5. Ansvarlig lån	6
5. Våre vurderinger	6
5.1. Etterlevelse av kommunens vedtak og forutsetninger	6
5.2. Informasjon til kommunestyret	6
5.3. Rutiner for valg av representant til generalforsamling og styret	6
6. Kommentarer	7
7. Litteraturliste	7

1. Innledning

Hjemmel:

Bakgrunnen for kontrollen er endringer i kommuneloven (kompl.) i 2004, hvor nye bestemmelser ble innført i §§ 77 nr. 5 og 80, samt endringer i forskrift om kontrollutvalg. I følge § 13 i forskriften skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser m.m.

Vedtatt plan for selskapskontroll

Inter Revisjon Gudbrandsdal AS som er kontrollutvalgets sekretariat har høsten 2005 utarbeidet plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er behandlet i kontrollutvalget i møte den 17. november 2005 og senere vedtatt av kommunestyret i Ringebu den 5. desember 2005. I den vedtatte plan for selskapskontroll i Ringebu kommune er selskapskontroll av Gudbrandsdal Energi AS (GE) førsteprioritet.

Virksomheten:

Selskapet ble etablert i 1916 som A/S Nordre Fron Elektrisitetsverk. I 1987 ble selskapet etablert i sin nåværende form. Det ble til energiverk organisert som aksjeselskap.

Eiere:

GE eies av kommunene Nord-Fron (401 aksjer), Sør-Fron (333 aksjer), Ringebu (333 aksjer) og Øyer (333 aksjer). Selskapet har en aksjekapital på 1,4 millioner. I tillegg har selskapet et ansvarlig lån fra eierne på 150 millioner.

Formål/kontrollaspekter/problemstillinger:

Iht. de nye reglene skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser, herunder å kontrollere hvorvidt den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med kommunens vedtak og forutsetninger.

I siste instans er det kommunestyret som har det overordnede ansvar for at kommunen har en forsvarlig eierskapsforvaltning. Selskapskontrollen er således en lovpålagt ordning som har til hensikt å sikre at forvaltningen av det offentliges eierinteresser fungerer tilfredsstillende.

GE er organisert som et aksjeselskap med generalforsamlingen som selskapets øverste organ. Selskapets generalforsamling består av ordførerne i Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu og Øyer. Kommunens påvirkning kan derfor kun skje på selskapets generalforsamling gjennom ordføreren som utøver av den kommunale eierinteresse.

Kontrollutvalget ønsker gjennom kontrollen å få belyst følgende momenter:

- Etterlevelse av kommunestyrets vedtak og forutsetninger, herunder aksjonæravtale.
- Finnes det instruks til kommunens representant i styret når det gjelder informasjon/rapportering om forhold som kan ha betydning for kommunens eierinteresser
 - Eventuelt nummererte brev fra ekstern revisor.

- Rutiner for valg av representanter til styret og generalforsamling.

Selskapskontrollen vedrørende Gudbrandsdal Energi AS er utført av Inter Revisjon Gudbrandsdal AS og har vært avgrenset til eierskapskontroll, som iht. regelverket er den obligatoriske delen av selskapskontrollen. Selskapskontrollen vedrørende GE er utført også på vegne av Nord-Fron og Sør-Fron kommuner.

2. Oppsummering og konklusjon

Gjennomgått materiale viser at det er lite informasjon å finne som gir svar på de problemstillinger som kontrollutvalget ønsker å få belyst. Kommunestyret har vedtatt gjeldene aksjonæravtale, og har valgt representant til generalforsamlingen i selskapet. Styret har i tillegg vedtatt et strategidokument som legger premissene for hvordan selskapet skal drives.

Det er ikke lagt føringer for hvilken informasjon kommunestyret ønsker å få fra sin representant i generalforsamlingen.

Det anbefales generelt at kommunestyret utarbeider et eierdirektiv.

3. Kommunens vedtak og forutsetninger

3.1. Kommunens hovedmål og forretningside for selskapet

Ved omdannelse av selskapet til aksjeselskap i 1986 uttrykte ordføreren Nord-Fron at det er rett av kommunene å bruke selskapet bevisst for å styrke distriktet, både når det gjelder kompetanse, sysselsetting og energiforsyning. Vi har ikke funnet noen tilsvarende beskrivelse for hva som er formålet med Ringebu kommune sitt eierskap i selskapet.

Ved inngåelse av nåværende aksjonæravtale gjeldende fra 1. januar 2004 var det den økonomiske delen av eierskapet som det ble fokusert på.

3.2. Kommunens oppnevning av generalforsamlingsrepresentant

Ringebu kommune har for valgperioden 2003 -2007 valgt ordføreren som kommunens representant i alle aksjeselskap der kommunen er aksjonær. Ordføreren er kommunenes vararepresentant i selskapets styre denne perioden.

3.3. Aksjonæravtale

Eierne av selskapet har vedtatt en aksjonæravtale som regulerer forholdet mellom aksjonærene. Avtalen regulerer hvor mye kommunene skal godtgjøres for konsesjons/avtalekraft, egen produksjon, og ansvarlig lån. Avtalen beskriver også forhold omkring naturressursskatt, eiendomsskatt og øvrige skatter. Selskapets utbyttepolitikk er også beskrevet i avtalen.

3.4. Strategidokument

Styret i GE har vedtatt et strategidokument for selskapet. Dette er det dokumentet som administrasjonen styrer driften etter.

3.5. Oppsummering

Eierskapet utøves innenfor de rammer som er gitt i vedtak truffet av kommunestyret, samt lovverket for øvrig. Kommunestyrets eierstrategi utøves i henhold til aksjeloven gjennom generalforsamlingen.

Eierstrategi og eventuelle konkrete mål eier ønsker å oppnå med eierskapet er målestokken som både forvaltningen av eierskapet og selskapet skal vurderes mot.

Vedtatt aksjonæravtale og strategidokument brukes som styringsverktøy for selskapets drift.

4. Gudbrandsdal Energi AS

4.1. Vedtektsfestet formål og eierforhold

I henhold til selskapets vedtekter § 2 er selskapets formål å drive produksjon, distribusjon, og omsetning av elektrisk energi til konkurransedyktige priser.

I selskapets strategidokument er det videre beskrevet at selskapet skal framstå som en samfunnsansvarlig bedrift som vil delta som premissgiver og en viktig samfunnsaktør både i lokalsamfunnet og regionen. Selskapet skal videre delta i utvikling, vekst og verdiskapning i eierkommunene.

4.2. Styret

I henhold til aksjonæravtalen punkt 9 og vedtektene §6 skal styrerepresentantene oppnevnes av generalforsamlingen. Det skal velges en representant fra hver av eierkommunene. Styrets leder og nestleder skal velges av generalforsamlingen. Styret består av 6 personer. Det er fire representanter som er utnevnt av eierne, og to representanter som er valgt av og blant de ansatte.

4.3. Generalforsamling

Ordinær generalforsamling holdes hvert år innen utgangen av juni. På generalforsamlingen har hver aksje en stemme. Ringebu har 333 aksjer av totalt 1400 (23,8%).

4.4. Revisjon

Generalforsamlingen har valgt Ernst & Young AS til revisor for selskapet.

Revisor har avgitt rene revisjonsberetninger. Revisor har ikke skrevet nummererte brev til selskapet.

4.5. Drift og økonomi

Selskapet har de siste årene gode økonomiske resultater. Resultatgraden for 2005 er 14,2%. Totalrentabiliteten er 9,8 %.

4.6. Ansvarlig lån

Selskapets eiere har tilgodehavende i selskapet på 150 millioner. Ringebu kommune sin andel av lånet er kr 37,5 millioner. Dette er et ansvarlig rentebærende lån. Renten som selskapet betaler er beregnet ut fra 12 måneders NIBOR med tillegg på 0,5 %.

5. Våre vurderinger

5.1. Etterlevelse av kommunens vedtak og forutsetninger

Kommunestyret har behandlet og vedtatt gjeldende aksjonæravtale. Det er selskapets daglige leder og styre som påser at bestemmelsene i avtalen blir fulgt opp. Kommunestyret har ikke lagt videre føringer på hvordan det vil at selskapet skal drives utover kravene i aksjeloven. Selskapets styre har vedtatt et strategidokument som gir premissene for hvordan selskapet skal drives. Strategidokumentet gir en utfyllende beskrivelse for hvordan selskapet skal framstå i lokalsamfunnet og regionen.

5.2. Informasjon til kommunestyret

Med grunnlag i undersøkt materiale har vi ikke funnet vedtak som beskriver hvilken informasjon kommunen ønsker å få verken fra selskapet eller fra kommunens representant i generalforsamling. Det er således opp til ordføreren å ta stilling til hvilken informasjon som skal gis til kommunestyret.

Selskapet sender hvert år ut regnskap og årsmelding til alle kommunestyrerepresentantene. Ut over det er ikke selskapet invitert til å gi informasjon til kommunestyret.

5.3. Rutiner for valg av representanter til generalforsamling og styret

Valg av representant til generalforsamling blir gjort av kommunestyret ved ny valgperiode. Ordføreren er valgt til generalforsamlingsrepresentant for alle aksjeselskaper der kommunen er aksjonær.

Valg av representant til styret er regulert i vedtektene og aksjonæravtalen i tillegg til gjeldende regler i aksjeloven om valg av styrerepresentanter. For Gudbrandsdal Energiverk AS er det kommunestyret som har valgt hvem kommunens styrerepresentant skal være.

Det er på generelt grunnlag anbefalt at kommunens formål med eierskapet utdypes i et eierdirektiv, og at det organet i kommunen som utøver eierrollen og selskapets styre skal føre en regelmessig dialog om selskapets formål og hvordan det skal komme til uttrykk. Bindende eierdirektiv kan bare gis på generalforsamlingen. Eierdirektivet som går på prinsipielle spørsmål og andre viktige prioriteringer, bør først behandles i kommunestyret eller formannskapet. Det anbefales også at eier utsteder ombudsintruksjoner som anviser hvordan den som representerer kommunens eierinteresser på generalforsamlingen skal stemme i de ulike sakene.

Vi viser også til ”Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse” som er utarbeidet av de viktigste organisasjoner innefor næringsliv og finans. Selv om denne i hovedsak er vinklet mot privat sektor, vil mye ha overføringsverdi til utøvelse av offentlig eierskap.

6. Kommentarer

Rapporten har blitt forelagt ordføreren og selskapets administrerende direktør til uttalelse. De har ingen merknader til rapporten.

7. Litteraturliste

Nkrfs veileder for gjennomføring av selskapskontroll (2005).

Nkrfs eINFO 6/07 – gjennomføring av eierskapskontroll.